

Lisa 1. TEGEVUSED SA SAAREMAA MUUSEUMI STRATEEGILISTE EESMÄRKIDE TÄITMISEKS AASTATEL 2019–2026

Muuseumi strateegilised eesmärgid on:

1. Muuseum on ja jääb Saaremaa keskseks mäluasutuseks;
2. Muuseum pakub meeldejäädavaid elamusi igas vanuses külastajale;
3. Muuseum on eeskujulik peremees ja edukas organisatsioon.

TEGEVUSED EESMÄRKIDE SAAVUTAMISEKS

1. STRATEEGILINE EESMÄRK 1: MUUSEUM ON JA JÄÄB SAAREMAA KESKSEKS MÄLUASUTUSEKS

ÜLESANNE	TASE 2018	TEOSTATUD TEGEVUSED	TASE 2022	TEGEVUSED AASTATE LÕIKES	TASE 2026
Võtmetegevus 1.1	Muuseumi Saaremaa-teemaline pärandkultuuri- ja ajaloolane uurimistöö				
Uurimistöö muuseumis	Uurimistööga tegelevad muude tööde hulgas regulaarselt vähemalt 4 muuseumi töötajat. Regulaarne töö vastavalt aasta tööplaanidele.	Uurijate monograafiad Saaremaa Muuseumi Toimetiste sarjas. Töötajate artiklid Saaremaa Muuseumi Kaheaastaraamatutes. Töötajate artiklid ajalehtedes jm väljaannetes. 2018–2020 Saaremaa fotograafia ajalugu - andmebaas (E. Püüa).	Uurimistööga tegelevad muude tööde hulgas regulaarselt vähemalt 5 muuseumi töötajat. Regulaarne töö vastavalt aasta tööplaanidele. 2022 ilmus SM Toimetiste sarjas E.Püüa uurimus „Saaremaa Muuseumi ajalugu“. 2022 ettevalmistamisel Saare maakonna omavalitsuse ajalugu kuni 1940.	Kuressaare vanalinna ajalugu arheoloogiliste uurimistulemuste valguses. Maasilinna ajalugu arheoloogiliste ja arhitektuuri-ajalooliste uurimistulemuste valguses. 2023–2026 Saaremaalt pärit ja/või siin tegutsenud silmapaistvate inimeste biograafiad.	Uurimistööga tegelevad muude tööde hulgas regulaarselt vähemalt 5 muuseumi töötajat. Uurimistöö tulemused kajastuvad muuseumi väljaannetes, uues püsiekspositsioonis, ajutistes näitustes ning uutes haridusprogrammides.

		<p>2018-2020 Kuressaare vanalinna ajalooliste hoonete andmebaas (M. Soorsk).</p> <p>Olavi Pesti „Kogutud seosed. Artikleid Saaremaast ja muust ilmast aastaist 1978-2018“.</p> <p>Saaremaalt pärit ja/või siin tegutsenud silmapaistvate inimeste biograafiad.</p>	<p>Ilmus A. Põlluääre artikkel Saaremaa esimesest kolhoosist (Viktor Kingissepa nimeline kolhoos 75) Saarte Hääles.</p>	<p>2023-2026 Eesti Vabariigi taastamine Saaremaal ja ühiskonna kohanemine /saarlased Vabadussõjas.</p> <p>Vana-Lõve palvela / õigeusk Valjala kihelkonnas.</p> <p>Välissaarlus Saaremaa muuseumi kogudes.</p>	
<p>Konverentsid, seminarid, õppepäevad</p>	<p>Aastas toimub 1 konverents ja 3 teaduspäeva.</p>	<p>2019 toimunud konverents „Mässu kaudu vabasse riiki“.</p> <p>2020 toimunud konverents „Rahu ja rahutus. 100 aastat Tartu rahust“.</p> <p>2021 toimus muuseumide auhinnagala ja konverents.</p>	<p>2022 toimus rahvusvaheline teaduskonverents „Viikingid enne viikingeid“.</p> <p>Toimunud on Teisipäevaklubi ettekanded.</p>	<p>2023 konverents /seminar „Euroopa ääremaa. 13. sajandi saarlane“ (näitus avatakse 2023 juunis).</p> <p>2023 museoloogia-teemaline seminar „Arnold Allik – 100“.</p> <p>2024 jaanuaris konverents „Muutuv muuseum“ (2023.a. PKT projekti lõpetamine).</p> <p>2024-2025 konverents/ seminar „Asva pronksi kuldne hiilgus“.</p>	<p>Aastas toimub 1 konverents ja 2-3 teaduspäeva või seminari.</p>

				2025-2026 konverents /seminar - teema lahtine.	
Saaremaa loodus- ja kultuurimälestisi ning vaatamisväärsusi tutvustavad projektid	Teemad on leidnud kajastamist muuseumi püsiekspositsioonis ning kajastuvad haridusprogrammides.	Toimunud iga-aastane arheoloogilisi uuringuid tutvustav näitus. Maasilinnal alanud iga-aastased ehitisarheoloogilised uuringud muuseumitöötajate G. Püüa ja T. Sepa juhtimisel. 2020 erarahastusel ellu kutsutud Osilia korraldatud arheol. uuringud Marika Mägi juhtimisel. Leiud jõuavad Saaremaa Muuseumi kogudesse.	Ettevalmistamisel on näitus ja konverents /seminar „Euroopa ääremaa. 13. sajandi saarlane“. Ettevalmistamisel on näitus ja konverents /seminar „Asva pronksi kuldne hiilgus“.	Iga-aastane arheoloogilisi uuringuid tutvustav näitus. 2023 „Euroopa ääremaal. 13. sajandi saarlane“ (uuringute tutvustamine – muinasaegne riietus, 3D skaneering koljust jm). 2024 Asva linnuse kaevamiste tutvustamine näituse ja seminariga. 2025 – lahtine. 2026 – lahtine.	Teemad on leidnud kajastamist muuseumi püsiekspositsioonis. Igal aastal korraldatakse eraldi ülevaatenäitus ja/või seminar ja/või konverents olulisematest uurimistöödest ja avastustest.
Maasilinna uurimis- ja konserveerimistööd		2019-20 toimusid välitööd. Aruanded on esitatud.	Uurimis- ja konserveerimistööd toimuvad vastavalt omaniku (KOV) plaanidele. Linnuse keskne osa on 3D mõõdistatud. 2022 toimusid müüride konserveerimistööd.	Saaremaa Muuseum juhatab projekti sisulist külge (tegevuskavad, programmid, uurimistööd, muinsuskaitse järelevalve, uurimistööde publitseerimine).	On valminud Maasilinna arengukava. Kõikide tööde kohta on esitatud aruanded. Tulemused on publitseeritud muuseumi väljaannetes. Linnus on tervikuna 3D mõõdistatud,

					valminud on vajalikud alusplaanid ja mudelid.
Võtmetegevus 1.2	Kogude säilitamine, täiendamine, digiteerimine, kirjeldamine ja retrospektiivne sisestamine Muuseumide Infosüsteemi (edaspidi MuIS) ning hoidlates olevate kogude nähtavaks tegemine				
Kogumistöö on eesmärgipärane	Kogumispõhimõtted on välja töötatud	Kogumistöö on eesmärgipärane.	Kogumistöö on eesmärgipärane.	Kogumistöö on eesmärgipärane.	Kogumispõhimõtted on regulaarselt üle vaadatud ning kogumine eesmärgipärane.
Kogude täiendamine		2021 lisandus uusi museaale 1588.	Põhirõhk on olnud arheoloogiliste leidude arvelevõtmisel. 2022 lisandus uusi museaale 1296	Kogude täiendamine: 2023 kunstikogu süsteemne üle vaatamine ja täiendamine. 2025 –26 maakonna ettevõtluse hetkeseis (fotod, toodangunäidised, intervjuud jms). 2023-2026 Arhiivraamatukogu käsikirjade täiendamine maakonna koolide ajalooalaste uurimistöödega.	Uusi museaale lisandub aastas ca 450 vastavalt kogumisplaanide.
Kogude kättesaadavaks tegemine	Museaale digiteeritud 30%.	Toimunud ühised digiteerimisprojektid	Museaale on digiteeritud 52 %.	Kogude kättesaadavaks tegemine, s.h koostööprojektide läbi.	Museaale digiteeritud 70 %.

		Rahvusarhiivi ning Eesti Rahva Muuseumiga. 2021 soetatud kaasaegne tehnika fotode, negatiivide ja ruumiliste esemete digiteerimiseks.	Toimunud on mitmed koostööprojektid. 2022 on sisse seatud fotostudio museaalde pildistamiseks.	2023 osaline Salme leidude 3D mõõdistamine.	Koostööprojektid jätkuvad.
Kogude kasutatavuse suurendamine	MuIS-s on kirjeldatud 75% museaalidest.	Pidev retrospektiivne kirjelduste lisamine MuIS-i.	MuIS-s on kirjeldatud 100% museaalidest ning jätkub kirjelduste täpsustamine ja täiendamine.	Kogude kasutatavus suureneb.	Kogude kasutatavus on ca 300, millele lisanduvad ilma muuseumi vahendusega Eesti muuseumide veebivärava (MuIS-i) kasutajad.
Kogude populariseerimine	Hoidlates olevate kogude tutvustamine avalikkusele on juhuslik.	Toimunud mõned kogusid tutvustavad ringkäigud (vastavalt väljapoolt tulnud nõudlustele). Ilmunud fotolood jm museaale tutvustavad postitused sotsiaalmeedias.	Hoidlates olevate kogude tutvustamine avalikkusele toimub vastavalt haridusprogrammidele ning 18. novembril (akadeemilise pärandi päeval) avaliku üritusena.	Toimuvad väiksemate gruppide (nii õpilaste kui ka täiskasvanute) ringkäigud hoidlates koos peavarahoidja või koguhooldajatega.	Kogusid tutvustatakse artiklite kaudu ning sotsiaalmeedias postitustes avaldatakse lisaks fotodele ja tekstile video- ja helifaile.
Kogude säilitamistingimuste tagamine			Hoidlate ja näitusesaalide kliimatingimuste monitoorimine on lokaalne.	Kogude säilitamistingimuste tagamine.	Hoidlate ja näitusesaalide kliimatingimuste monitoorimiseks on keskne süsteem.

Koostöö teiste Eesti muuseumitega	Ühised kogumis- ja kogude hindamisprojektid näiteks SA-ga Eesti Meremuuseum, SA-ga Virumaa Muuseumid, Tartu Ülikooli muuseumid jm;	2021 ühine näituse projekt SA-ga Eesti Ajaloomuuseum jm; 2019-2021 osaletud Muhu Muuseumi nõukoja töös.	2022 ühised näituste projektid Tartu Mänguasjamuuseumi ja Tartu Ülikooli muuseumidega.	Koostöö teiste Eesti muuseumitega on regulaarne. Osalemine Muhu Muuseumi nõukoja töös.	Ühised projektid teiste muuseumidega näituste, kogude jm teemadel toovad külastajateni professionaalselt koostatud näitusi.
Võtmetegevus 1.3	Arhiivraamatukogu teenuse pakkumine, täiendatakse ning korrastatakse käsikirja-, perioodika- ja raamatukogu				
Arhiivraamatukogu, sh käsikirja-, perioodika- ja raamatukogu täiendamine ja korrashoid	Raamatute jm trükiste kogumise põhimõtted on selged ning koostööd tehakse Kuressaare Maakonna Keskraamatukoguga. MuISis on kirjeldatud 21%.	Toimunud intensiivne kirjelduste sisestamine MuIS-i.	MuISis on kirjeldatud 100 %, jätkub kirjelduste täpsustamine ja parandamine.	Regulaarne tegevus jätkub.	Kogu kasutatavus aastaks 2026 on 85.
Arhiivraamatukogu avatus	Arhiivraamatukogu on kõikidele avatud kogu töönädala jooksul.	Arhiivraamatukogu on olnud avatud (v.a valitsuse kehtestatud piirangute ajal)	Arhiivraamatukogu on kõikidele avatud kogu töönädala jooksul.	Regulaarne tegevus kogu perioodi jooksul.	Arhiivraamatukogu on kõikidele avatud kogu töönädala jooksul.
Võtmetegevus 1.4	Koostöö kodu-uurijate, õpetajate, genealoogide, giidide jt-ga				

Paikkondliku ja perekondliku ajaloo uurimise populariseerimine	Toimuvad genealoogia teabepäevad. Tihedam koostöö toimub Valjala ja Lümända ajalooõpetajatega.	Regulaarne tegevus kogu perioodi jooksul.	Parimad ajaloolased õpilastööd on jõudnud käsikirjade kogusse.	Kogukonna kaasamine paikkonna ajaloo uurimisse ja populariseerimisse. Regulaarne tegevus kogu perioodi jooksul.	Tegevus on laienenud kõikidesse Saaremaa piirkondadesse.
Kodumaiste ja välismaiste muuseumi-külastajate mitmekesisem harimine	Toimunud on 1 teabepäev Saaremaa giididele. Giidide ühendusele jagatakse jooksvalt informatsiooni kõikidest olulisematest üritustest ja näitustest.	Regulaarne tegevus.	Regulaarne suhtlus giididega.	Regulaarne tegevus kogu perioodi jooksul.	Toimub vähemalt 1 teabepäev Saaremaa giididele. Giidide ja koostööpartneritele jagatakse jooksvalt informatsiooni kõikidest olulisematest üritustest ja näitustest.
Võtmetegevus 1.5	Muuseumi trükiste publitseerimine ja artiklite avaldamine ka mujal				
Trükiste publitseerimine	Aastas publitseeritakse 1 mahukam trükis (kas kaheaastaraamat või toimetised).	2019 Kaheaastaraamat 2017-2018. 2020 SM Toimetised nr 11 E. Püüa „Saarlased Nõukogude sõjaväebaasidel jalus“. 2020 SM Toimetised nr 12 Olavi Pesti „Kogutud seosed“.	2022 ilmunud Endel Püüa „Saaremaa muuseumi ajalugu“. Ettevalmistamisel “Kuressaare linnus-kindluse 700” aastat“ (vene, soome ja saksa keeles).	2023 Kaheaastaraamat 2021-2022. 2023 SM Toimetised nr 14 J. Tamm „Saaremaa ja Muhu linnused“. 2023-2024 SM Toimetised nr 15 E. Püüa „Saare maakonna	Aastas publitseeritakse vähemalt 1 mahukam trükis (kaheaastaraamat või toimetised).

		2020 “Kuressaare linnus-kindluse 700” aastat“ (eesti ja inglise keeles). 2021 Kaheaastaraamat 2019-2020.		volikogu ja maavalitsus 1917 – 1940“. 2025 Kaheaastaraamat 2022-2014. 2026 SM Toimetised nr 16 (nt rahvastiku-teemaline) 2023-2026 Saaremaa biograafilise leksikoni ettevalmistamine koguteose „Saaremaa“ 3. köitena.	
Artiklite avaldamine	Aasta jooksul on ilmunud 20 artiklit muuseumivälistes publikatsioonides ja ajakirjanduses.	Artiklid on ilmunud.	Artiklid ilmuvad regulaarselt.	Regulaarne tegevus kogu perioodi jooksul.	Aasta jooksul on ilmunud vähemalt 25 artiklit muuseumivälistes publikatsioonides ja ajakirjanduses.
Võtmetegevus 1.6	Koostöö teiste muuseumide, teadus- ja haridusasutustega				
Koostöö kõrgkoolidega	Muuseum on osalenud Eesti Kunstiakadeemia üliõpilaste kahe õppeprogrammi läbiviimisel.	2019 Ürituste seeria „Ülikool tuleb külla“ koostöös Tallinna Ülikooliga. 2020-2021 COVID-19 pandeemia tõttu	2022 toimunud EKA üliõpilaste praktika Kuressaares samuti on käinud kaks Tartu Ülikooli tudengit muuseumis praktikal.	2023-2026 koostöö erinevate ülikoolidega nii näituste, konverentside, seminaride korraldamiseks. Muuseum on tudengitele praktikabaasiks.	Muuseum osaleb vähemalt kolmes Eesti kõrgkoolide üliõpilaste õppeprogrammis koostöö- või

		koostööprojektid ära jäänud.			praktikabaasi partnerina.
Osaletamine Eesti muuseumide ühendustes	Osaletakse Eesti Linnusmuuseumide Ühenduses. Ühenduse tegevus on juhuslik.	2019 SM korraldas ühenduse kokkusaamise Saaremaal. 2020-2022 ühine sooduskaart "Linnus +" ja seeria "Linnuste teejuht".	Koostöö linnusmuuseumite ümarlauaga on hea. Osaletud Arvamusfestivalil. 2022 ilmus „Linnuste teejuht“ Põltsamaa lossi kohta.	2023-2026 seeria "Linnuste teejuht" väljaandmise jätkamine, ümarlual osalemine ning ühiste turunduskampaaniate korraldamine jms tegevus jätkub.	Osaletakse Eesti Linnusmuuseumide Ühenduses. Ühenduse tegevus on regulaarne ning viljakas.
Rahvusvaheline koostöö	Koostöö Läänemere-äärsete Linnusmuuseumide Assotsiatsiooniga ja Läänemere saarte muuseumi-võrgustikuga. Koostöö on soikunud, ametlik kontakt taastati alles käesoleval aastal.	2019 osaletud assotsiatsiooni aastakoosolekul ja konverentsil Haapsalus. 2020 toimunud assotsiatsiooni koosolek üle veebi. 2021 assotsiatsiooni koosolek ja konverents toimub Rootsis, Kalmaris. 2021-2022 koostöö Rostocki Ülikooliga, et ette valmistada näitust ja teadusüritust esialgse pealkirjaga „Asva pronksi kuldne hiilgus.“	Ettevalmistamisel koostööprojekt (Asva näitus ja konverents) Rostocki ülikooliga. 2022 reis Stockholmi ning kohtumised sealsete muuseumidega.	2022-2026 aktiivne osalemine assotsiatsiooni aastakoosolekul ja konverentsil. 2023 koostöö ülikoolide teadlastega seoses näituse ja teadusürituse „Euroopa ääremaal. 13. sajandi saarlane“. 2024 näituse ja teadusürituse korraldamine koostöös Rostocki ülikooliga („Asva pronksi kuldne hiilgus“). Koostöö arendamine teiste naaberriikide ja Põhjamaade	Toimub regulaarne koostöö ning uue ekspositsiooni valmimise järel korraldatakse konverents ning aastakoosolek Kuressaares. Koostöö teiste naaberriikide ja Põhjamaade muuseumidega näituste jm teemadel on aktiivne.

				muuseumidega näituste jm teemadel.	
--	--	--	--	---------------------------------------	--

1. MUUSEUM PAKUB MEELDEJÄÄVAID ELAMUSI IGAS VANUSES KÜLASTAJALE

ÜLESANNE	TASE 2018	TEOSTATUD TEGEVUSED	TASE 2022	TEGEVUSED AASTATE LÕIKES	TASE 2026
Võtmetegevus 2.1	Kuressaare kindluse kui fortifikatsioonialaloo teemapargi arendamine				
Kindlusekompleksi arendamine hariva, külastajasõbraliku ja hästi ligipääsetava väljapanekuna	Enamus kindluse osadest on konserveeritud või restaureeritud. Paigaldatud on 8 infostendi. Bastionid ja kurtiinid on varustatud treppidega. Valminud on tuulik.	2019 arendus- ja restaureerimistöid vastavalt projektile „Kuressaare kindluse kui turismiobjekti arendamine 2018-20“. Kõik kindluse välismüürid on konserveeritud. Valminud on valge ümbritsev teenindustee.	Toimub regulaarne hooldus.	Regulaarne tegevus kompleksi hooldamiseks. Markeeritakse loodekülje keskaegne ringmüür ja vallikraavi kontreskarp. Lisatakse vähemalt üks infostend.	Kogu linnus on fortifikatsiooni ajaloo teemanäitus, selle looga saab tutvuda juba linnuseõuel. Kõik kindluse olulisemad osad on vähemalt konserveeritud. Tagatud on külastajate juurdepääs kõikidele kindluse osadele, paigaldatud on vajalikud infostendid.
Lossi ette kindluse maketi paigaldamine	Maketi kontseptsioon on välja töötatud.	2019-2021 toimus mõõdistustööd ja maketi valmistamine ning paigaldus.	Makett on giidide seas populaarne kindluse ehitusloo tutvustamisel.	Lossihoovi sobivalt lahendatud makett on oluline osa kindluse tutvustamisel.	Lossihoovi sobivalt lahendatud makett on oluline osa kindluse tutvustamisel.

		2021-2022 paigaldati maketi aluse metallplaadid.			
Võtmetegevus 2.2	Kindluse kui puhkeala atraktiivsuse tõstmine ja uute tegevusvõimaluste loomine				
Laste mänguväljaku rajamine	Projekt on valmis, hange on läbi viidud, ehitustööd alanud.	2019-2020 mänguväljaku ehitus vastavalt projektile „Kuressaare kindluse kui turismiobjekti arendamine 2018-2020“. Regulaarselt mänguväljaku hooldus.	Mänguväljak on valmis ja leidnud aktiivset kasutust. Sellest on saanud kohalikele inimestele oluline põhjus, et külastada kindlust.	2023-2026 lisakiikede paigaldamine. Regulaarsed hooldustööd.	Mänguväljak on atraktiivne peatuspaik peredega muuseumikülastajatel e ja oluline põhjus kohalikel inimestel külastada kindlust.
Käsitöökodade ja tuuliku aktiivsem rakendamine	Käsitöökodade tegevus on soikunud, sepikoda oli pikalt suletud, savikoda on sisuliselt lõpetanud tegevuse. Tuulik on hiljuti valminud, kuid pakub juba külastajatele väga suurt huvi.	2018 savikoja keraamikuna töötas L. Randma. 2020 sepikojas alustas Eesti Seppade MTÜ. 2021 savikoja asemel töötab Õllekoda.	Käsitöökojad (s.h õllekoda) olid avatud. Osad kojad avatud vaid juulis (klaasikoda ja sepikoda). Tuulik avatud ja on populaarne külastus- ja pildistamiskoht.	2023-2026 käsitöökodade ja muuseumi vahelise koostöö arendamine. 2022-2026 tuulik hoitakse igapäevaselt suvisel hooajal avatuna.	Käsitöökojad töötavad regulaarselt vähemalt kogu suveperioodi. Töökojad ja tuulik on oluline turismi-atraktsioon. Käsitöökodade ja muuseumi vaheline koostöö on hea.
Vahtkonnamaja arendamine	Nõudlus kindluse hoovis paikneva korraldiku kohviku järele on väga suur, mida väike jookide ja jäätise putka ei	2018 kohviku operaatorina (remontimata ruumides) tegutses edukalt <i>pop-up</i> kohvik.	2022 Vahtkonnamaja kohvik oli suveperioodil vaid mõne spetsiaalse ürituse ajal avatud.	2023 kohvikutele uue kontseptsiooni loomine, vajadusel konkursi korraldamine uue operaatori leidmiseks.	Areng on toimunud vastavalt kontseptsioonile.

	<p>suuda rahuldada. Uue kohviku projekt on valmis, hange on läbi viidud, ehitustööd alanud.</p>	<p>2019 toimunud kohviku ehitustööd vastavalt projektile „Kuressaare kindluse kui turismiobjekti arendamine 2018-20“.</p> <p>2020 läbi viidud hange ja hoovikohvikule leitud operaator.</p> <p>2020-2021 lossi ees jäätisemüük.</p>		<p>2024-2026 tegutsemine vastavalt kontseptsioonile.</p>	
<p>Kindluse hoovi heakorrastamine ja kujundamine</p>	<p>Kindluse territoorium on korras. Suuremateks probleemideks on treppide vähesus vallidel, laululava pingistiku amortiseerumine, WC liiga lühiajaline avatus ja murukatendi üldine seisukord.</p>	<p>2019 vallidele lisati kolm uut treppi.</p> <p>2020 üks (inva-WC) vallisisene WC kohandati aastaringseks kasutuseks.</p> <p>2020 toimusid konsultatsioonid kindluse territooriumi haljastuse parandamiseks.</p> <p>Toimusid teekatendite ehitus- ja remonttööd vastavalt projektile „Kuressaare kindluse kui turismiobjekti arendamine 2018-2020“.</p>	<p>WC-d on amortiseerunud. Lossihoovi graniitsõlmetega kaetud teed on auklikud ja sadevete poolt ära uhitud.</p> <p>Lossihoov on õhtusel ajal vähese valgustusega.</p> <p>2022 värviti Ooperimaja fassaad.</p>	<p>2023-2024 vallide WC-de remont (s.h küttesüsteemi lahendus).</p> <p>2023-2024 ooperimaja parendustööd.</p> <p>2023-2026 laululava ja selle esise platsi väljaehitamine vastavalt projektile.</p> <p>2023-2026 Lossihoovi ja kindluse tervikliku valgustuse projekteerimine ja väljaehitamine.</p> <p>2023-2026 kindluse territooriumi haljastuse parandamiseks ja hooldamiseks töötatakse</p>	<p>Kindluse territoorium on heakorrastatud ja varustatud kogu infrastruktuuriga, mis on vajalik külastajate ja klientide heaolu tagamiseks.</p>

		2022 valmis laululava esise platsi ning pingistiku ala projekt. 2022 likvideeriti amortiseerunud pingid (asendatud mobiilsete toolidega). 2022 alustatakse lossi vundamendi soojustamisega.		välja juhend ning alustatakse murukatendi uuendamist. 2023-2026 lossihoovi sadevee ärajuhtimise projekti koostamine ja selle väljaehitamine. 2023-2026 lossihoovi teede korrastamine ja pidev hooldus.	
Võtmetegevus 2.3	Konvendihooned kui muuseumikeskkonna parandamine ja atraktiivsuse tõstmine				
Uue ruumiprogrammi välja töötamine ja rakendamine	Ruumiprogrammi on arutatud. Põhikavand on paigas.	2020 valminud lossi 3D mudel - laserskaneerimine (EAS-i projekt). 2021 valminud konvendihooned remont-restaureerimise projekt, millega on paika pandud uus ruumiprogramm.	Toimuvad remonttööd keldrikorrusel (PKT projekti raames)	Ruumiprogramm viiakse ellu järk-järgult vastavalt uue püsiekspositsiooni rajamisele ja investeerimisvõimalustele. Vt. ka võtmetegevus 3.1.	Konvendihooned remont- ja arendustööd toimuvad vastavalt uuele ruumiprogrammile ning ruumiprogramm on külastajasõbralik.
Lossi ruumide terviklik sanitaarremont ja kujundamine; uute ruumide välja ehitamine	Vastavalt hoone auditi tulemustele, mis on fikseeritud muinsuskaitse eritingimustes, on lossi ruumide siseviimistlus ja kujundus amortiseerunud	2019-2020 toimunud küttesüsteemi remont keldrikorrusel. Remonditud naiste WC ja rajatud uus soojatrans ja paigaldatud uus munakivikatend sisehoovi.	Alanud on PKT projekt lossi keldrikorruse terviklikuks rekonstrueerimiseks. 2022 paigaldati lossi ümber hüdroisolatsioon.	2023-2026 uuendatakse kõik lossi tehnosüsteemid, vastavalt projektile teostatakse ruumide remont ja uus sisekujundus. Projektiga kaasnevad mahukad uurimistööd. Tööd	1. etapp on lõpetatud 2023; 2. etapp on lõpetatud 2025-2026. Linnus pakub külastajale

	ning vajavad terviklikku remonti ja kaasajastamist. Toimunud on hange küttesüsteemi remondiks.	2020 Töötatud välja ruumide sisekujunduslikud põhimõtted. 2021 valminud remont-restaureerimise projekt.		toimuvad vähemalt kolmes etapis: 1. etapp – keldrikorrus ja väravakäik, 2. etapp – kolmas ja neljas korrus (pööning), 3. etapp – peakorrus ja kaitsetorn.	arhitektuurilise elamuse.
Külastajale olulise tervikliku infosüsteemi rajamine	Muuseumi sisu tutvustav ja külastajatel ruumides orienteerumist võimaldav infosüsteem on kaootiline ja puudulik. 2018 loodi reklaamvideo muuseumi tutvustamiseks praamidil.	2020 valmis uus majajuhend külastajatele (Ametikooli praktikandi töö). 2021 kesklinna infokioskites on info muuseumis toimuvate näituste ja ürituste kohta. 2021 lossi ette paigaldati infotulp (EAS-i toetus)	I-punktis (Raekojas) spetsiaalne infokiosk paigaldamata. PKT projekti raames luuakse SA Saaremaa Muuseum CVI.	2023 vastavalt CVI suunistele lahendatakse kogu info- ja viidandus-süsteem. 2023-2026 CVI rakendamine.	On toimiv muuseumi infoviitade süsteem (kesklinnas, linna sissesõidul jm, Aavikute ja Mihkli muuseumis). On reklaamvideod. Muuseum on nähtav nii sadamates, lennuväljal, Kuressaare linnavärvavas kui ka mujal Saaremaal. Ristviitamine kirikute, mõisate jm Saaremaa huviväärsuste juures. Muuseumi sisesed viidad ja sildid võimaldavad külastajal ruumides lihtsalt orienteeruda ja avavad nende ruumide sisu.

Tornikohviku uuendamine	Kohviku ruumi seisukorda ja võimalikku opereerimise skeemi on analüüsitud. Kohviku ruum vajab põhjalikku remonti ja ümberkujundamist. Koostöö uue rentnikuga oli eduks.	2018-2019 opereeris kohvik perefirma käe all. 2020 viidi läbi uus hange. Hanke võitja sai õiguse 5.a. opereerida muuseumi kahte kohvikut. 2021 valmis kohviku remondi- ja kujundusprojekt.	Kohvik töötas operaatori käe all (avatud suvehooajal).	2023-2026 võimalusel remonditakse kohviku ruum.	Kohvikuruum on remonditud ja kujundatud. Leitud on sobiv operaator. Kohvik töötab aktiivselt kogu hooaja vältel.
Võtmetegevus 2.4	Uue ekspositsiooni rajamine				
Uue kontseptsiooni koostamine ja uue ekspositsiooni rajamine	Uue ekspositsiooni kontseptsiooni on juba arutatud. Põhimõtted on kokku lepitud.	2019- 2020 sõnastatud uue ekspositsiooni kontseptsioon. 2021 ekspositsiooni projekteerija leidmiseks viidi läbi ideekonkurss. 2021-2022 ekspositsiooni osadele leitud kuraatorid. 2022 alustati ekspositsiooni projekteerimisega.	2022-2023 toimub projekteerimine (põhiprojekt). Teostajad Studio Argus OÜ ja Pult OÜ.	Olulisim ekspositsiooni osa paikneb 3. ja 4. korrusel, mis saavad täiesti uue sisu. Peakorrusel sisustatakse püsinäituse osadega ka kabel, refektoorium ja piiskopi eluruumid. Keldrikorrusel saavad nn. kõõgi ruumid temaatilise sisekujunduse ja neid kasutatakse mitmeotstarbeliste ruumidena, loodetiiba rajatakse ajutiste näituste ruumid. Oluliselt kujun-	1. etapp on lõpetatud 2023 (keldrikorru) + kogu ekspo. projekt. 2. etapp on lõpetatud 2025-2026 (kolmas ja neljas korru).

				datakse ja sisustatakse ümber lossi kirdetiiva ja kaitsetorni ruumid. Kõik tööd toimuvad etapi- viisiliselt.	
Virtuaaltuur	Konvendihoone sisene virtuaaltuur on valmis ja muuseumi kodulehel nähtav. http://castle.ee/# .	2019-2020 virtuaaltuuri täiendamine infoga.	Valminud virtuaaltuur lossi ruumides koos täiendava infoga olulisemate museaalide ja ruumide kohta.	2023-2026 valmib virtuaaltuur ka kindluse territooriumi kohta.	Virtuaaltuur on olemas kogu kindluse kohta.
Võtmetegevus 2.5	Põnevate ja meeldejäävate näituste ja ürituste korraldamine				
Ürituste korraldamine lossihoovis ja koostöö teiste kultuuriasutustega	Suurüritusena toimub lossihoovis Saaremaa ooperipäevad ja erinevad kontserdid. Puudub lossihoovis korraldatavate ürituste ühtne kasutuskord.	Suurüritusena toimub lossihoovis Saaremaa ooperipäevad. Lisaks muud kontserdid ja üritused erinevate korraldajate poolt. 2021 toimiv süsteem koos lossihoovi kasutuskorra ja ankeetvormiga lossihoovi rentijatele.	Suurüritusena toimub lossihoovis Saaremaa ooperipäevad. Lisaks muud kontserdid ja üritused erinevate korraldajate poolt. Probleeme on väga suurte ürituste mahutamise ja lossihoovi. 2022 parandati suurürituste logistilisi lahendusi.	2023-2026 lossihoovi laululava esise korrastamine ja vastavalt projektile. Lossihoovi uue kasutusjuhendi koostamine.	2026 suurüritused toimuvad vastastikusel koostöös, osapooli arvestavalt, tõrgeteta ning turvaliselt.
Oma tunnusüritus(t)e arendamine	Kuressaare lossipäevad on Saaremaa muuseumi	2018 Lossipäevad (ürituse raames toimus Jaapani samuraide etendus).	Traditsiooniliste Saaremaa muuseumi üritustena toimuvad: Kuressaare	2023-2026 traditsiooniliste tunnusürituste läbiviimine ja	Saaremaa muuseumi traditsioonilised üritused on kohalike elanike ja külaliste

	traditsiooniline iga-aastane koguperefestival.	<p>2019 Lossipäevad, mis oli Poola kultuuri tutvustav üritus.</p> <p>2020 Lossipäevad jäid pandeemia tõttu ära.</p> <p>2021 Lossipäevad asendusid Viikingiaasta ja näituse avaüritustega.</p> <p>2021 loodud võimekus olulisemate ürituste video- ja fotojäädvustamiseks kvaliteetsel tasemel.</p> <p>2022 lossipäevad – tasuta kogupere üritus.</p>	<p>Lossipäevad, Linnuse Jõulumaa, Vastlapäev, Jõulud Mihkli talumuuseumis, Saaremaa Suvesimman.</p> <p>Ürituste jäädvustamiseks puudub videotarkvara.</p>	<p>kaasajastamine (vajadusel uuendamine).</p> <p>2023 videotarkvara soetamine.</p>	<p>poolt laialdaselt tuntud ja külastatud.</p> <p>Kuressaare Lossipäevade arendamine ürituseks, mis hõlmab ja ühendab muusikat, teatrit, (kujutavat) kunsti, tantsu, toidu- ja joogikultuuri ning geograafiliselt linnus-kindlust, linna ja Lossiparki.</p>
Omanäituste korraldamine	2018. aastal toimus Saaremaa muuseumis kokku 16 näitust.	<p>2019 toimus 11 näitust.</p> <p>2020 toimus 7 näitust, mõned lükkusid pandeemia tõttu edasi.</p> <p>2021 toimus 6 näitust, (üks näitus lükkus edasi).</p> <p>Olulisemad toimunud näitused:</p> <p>2019 omanäitustena „Mässu kaudu vabasse riiki”; relvanäitus Mati Vendeli erakogu põhjal.</p>	<p>2022 augustini oli avatud näitus „Viikingid enne viikingeid“.</p> <p>2022 avati näitus „Elu piimanõus. Uudne pilk Saaremaa metsavendlusele“.</p>	<p>2023 näitus „Euroopa ääremaal. 13. sajandi saarlane“.</p> <p>2024 näitus „Asva pronksi kuldne hiilgus“.</p> <p>2025 ooperietenduste kostüümide ja lavadekoratsiooni makettide näitus, koostöös Estonia ja Eesti Teatri- ja Muusikamuuseumiga.</p>	<p>Näitused on mitmekesised ja pakuvad külastajatele huvi.</p>

		2020 omanäitusena „Saarlased Nõukogude sõjaväebaasidel jalus“.		2023-2026 toimub uute põnevate koostöö- ja külalisnäituste otsimine ja sissetoomine.	
		2021 omanäitusena “Viikingid enne viikingeid”;			
Näituste korraldamine koostöös teiste partnerite ja kogukonnaga	Näituste koostamise võimekus olemas, nt. keraamikanäitus „Meil on savi” koostöös kogukonnaga (Tõnis Kipper kureerimisel). Koostöö on olnud pikaajaline Enn Kunilaga, Reet Truuväärtiga jt.	2019 Saaremaa toidufestival “Perenaise abimees” (J. Mändmaa). 2019 Jõuluehete näitus. (Reet Viira) 2019 Lusikas – hõbe, kahvel – kuld (OÜ Sarmet). 2020 Jüri Arraku „Maskid“ (koostöös kunstnikuga). 2021 Ilmar Torn 100. Minu kunsti lugu. (T. Kipper, Sirje Ennok). Lisandus virtuaaltuur. 2018-2022 Seenenäitus koos tegevustega (S. Azarov) 2021 Antarktika 200 (Meremuuseum); Viive Noor „Jää ja tule vahel“; Vahakujude näitus.	2022 koostöös Tšehhi saatkonnaga näitus „Tšehhi lossid ja kindlused“. Koostöös kogukonnaliikmetega näituste tegemine on võimalik pärast keldrikorruse ajutiste näituste ruumide remonttööde lõppemist.	2024 „Allemanni maja“ (koostöös Karl Sterniga). 2023-24 näitus „Nuku suviste ehk nuku suvi“ (Nukuteatrimuuseum, juubeliaasta), etendused + töötoad Mihklis. 2023-2026 koostöö jätkamine seniste partneritega ning otsitakse uusi koostöövõimalusi.	Toimuvad kogukonna ehk nn publiku tehtud näitused, sh näitusesarjad.

		Koostöös Ajaloomuuseumiga “Tähelepanu! 1991! Start!” Kuressaare keskväljakul;			
Pärimuskultuuriga seotud ürituste seeria loomine	Tähistatakse rahvakalendri tähtpäevi, nõudlus on olemas. 2018. aastal on käima lükatud Rahva- rõiva nõuande- keskus. saaremaa.folklore.ee/rahvariided/	Toimuvad traditsioonilised üritused: Mihkli Suvesimman, Mihkli laat jm; Koostöös KIK-ga erinevad teemapäevad nt Vikatipäev, Kirvepäev, Höövliapäev jne. Rahvarõivanõuandekeskus on korraldanud aastas 2-4 üritust.	Mihkli TM-s on läbi viidud noorte sepatöölaager ning õpitoad piirkonna noortelaagritele. 2022 toimus Mihkli TM-s algklasside regilaulupäev ja gümnaasistide pärimuspäev. 2022 toimus Mihkli TM-s suvise pööripäeva tähistamine.	Jätkuvad koostööprojektid KIK- iga. 2023-2026 rahvarõiva nõuandekeskuse kaudu toimuvad koolitus- õppe- ja huviprogrammid. 2023-2026 jätkuvad Mihkli TM-i üritused nagu „Viki vikat“, pööripäeva tähistamine, simman ning regilaulupäev algklassidele ja pärimuspäev gümnaasistidele.	Kalendritähtpäevade tähistamine linnuses ja Mihkli talumuuseumis jätkub ning Mihkli Talumuuseumis toimuvad üritused aastaringelt. Rahvarõivanõuande- keskus on aktiivses kasutuses.
Näituste tehnilise infra arendamine + disain	Näitusesaalide inventar ja infra sh. valgustus ja vitriinid on vananenud ega vasta kaasaja nõuetele ning vajadustele.	2020-2021 Raidkivide saalis on uus valgustus ja paigaldatud osaline sundventilatsioon ja klaasuks. Näitusesaalides on liigniiskus.	Näitusesaalide inventar on endiselt vananenud ega vasta kaasaja nõuetele. Mihkli Talumuuseumi näitusesaal Tirrutoas ilma valgustuseta.	2023 PKT projektiga keldrikorrusel olevate näitusesaalide valgustuse paigaldamine. 2023-2026 linnuse näitusesaalide väljaehitamine.	Uuendatud on näitusesaalide valgustus, soetatud multifunktsionaalsed vitriinid. Võimalusel on arendatud välja ventilatsioonisüsteem

	Näitusesaalides on liigniiskus.	2021 näitusesaalide kaasaegse sisustuse täpsema vajaduse väljaselgitamine, kaasaegsete võimalustega tutvumine.		2023-2026 Mihkli TM Tirrutoa näitusesaali valgustuse paigaldamine.	parema kliima saavutamiseks.
Võtmetegevus 2.6	Muuseumi haridusprogrammide arendamine erinevatele sihtgruppidele				
Haridusprogrammi de rakendamine lossis ja filiaalides	14 erinevat haridusprogrammi, nendest 8 on kohandatud erinevatele vanuseastmetele. Muuseumipedagoogika programmiga on seotud 21 Saaremaa kooli, lasteaeda, huvikeskust 2018/19 haridusprogrammides osales vähemalt 2000 üldhariduskoolide õpilasele koostöös Saaremaa vallaga, lisaks teistele huvilistele väljapool nimetatud	2018/19 püstitatud eesmärgid on saavutamata tänu pandeemiast tekitatud eriolukorrale 2020 osales haridusprogrammides koostöös Saaremaa vallaga püstitatud eesmärgist 2000 lapse asemel 1417. 2020-2021 õppeklassi baasil kasutatud muuseumi haridusprogrammides <i>Learningapps</i> ’i, <i>Kahoot</i> ’i jm digikoolivahendeid. 2020-2021 koostöös Saaremaa valla ja kultuuriministeeriumiga pakutud klassidele tasuta muuseumi-programmides osalemise võimalust. Saaremaa Muuseumi omanäitustega kaasnevad haridusprogrammid: „Puud	2022 haridusprogrammides osalemine on aktiivne, vähem on programme põhikooli II astmele ja gümnaasiumile. Saaremaa Muuseumi enda koostatud Näitustega on kaasnenud haridusprogrammid. Viikingite oma osutus väga populaarseks, „Elu piimanõus“ paraku mitte.	Tihendatakse koostööd erinevate haridusasutustega Saaremaal. Toimub õpilaste ning üliõpilaste juhendamine uurimustöö teema valikul ja materjali leidmisel. Õpetajate infopäeva igaaastane läbiviimine. Mihkli TM koostöö jätkamine erinevate maakonna noortekeskustega.	Muuseumipedagoogika programmiga on seotud vähemalt 25 Saaremaa kooli, lasteaeda, huvikeskust. Kõik Saaremaa haridusasutused lasteaedadest väärivate ülikoolini on lõimitud muuseumiga. Toimub tihedam teavitus- ja koostöö õpetajatega ja Saaremaa huvikoolidega. Õpilaste ja üliõpilastööde esitlused muuseumis. Muuseum väärtustab nii nutivabu kui ka

	sihtgruppi (kokku 2300 õpilasele).	<p>ja inimesed“ Meelis Kihulane; “Ilmar Torn” kunstitehnikad.</p> <p>2020-2021 on läbi viidud õpetajate infopäevad.</p> <p>2020 Saaremaa Muuseumiampsud koostöös Noortekeskuse ja Saare maakonna Keskraamatukoguga.</p> <p>2021 Mihkli TM-s alustatud koostööd noortekeskustega, kes osalevad MTM haridusprogrammides.</p>			<p>nutikaid nutivõimalusi.</p> <p>Saaremaa Muuseumi koostatud näitusega kaasneb sisukas ning loov haridusprogramm nii rühmadele kui ka üksikkülastajatele. Iga õpilasarühma külastusele järgneb tagasisideüritus – kirjatöö, joonistus või praktiline töö koduse pärandiga.</p>
Mobiilse haridusprogrammi „Muuseum kohvris“ loomine	Muuseumi 150. sünnipäeva puhul, aastal 2015, külastati valdu ning tutvustati valdade ajalugu ja kogusid.	<p>Saaremaa õpetajate ootused kaardistatud 2018/2019.</p> <p>On olemas üks "muuseum kohvris" haridusprogramm lasteaedadele "Muuseum tuleb külla".</p>	Tutvustatud programme õpetajatele.	<p>2023-2026 koostöös õpetajatega luua juurde mobiilseid haridusprogramme, mida on võimalik rakendada koole külastades.</p> <p>Mobiilsete haridusprogrammide tutvustamine Saaremaa õpetajate erialavõrgustike kaudu, koolivaheaegadel.</p> <p>2022 -2026 Mihkli TM mobiilsed</p>	Loodud on iga kooliastme jaoks üks mobiilne haridusprogramm.

				haridusprogrammid "Maavillak".	
Üksikkülastajale loodud haridusprogrammide loomine	Külastaja saab Aavikute majamuuseumis kokku panna murdelauseid ja mõistatada J. Aaviku loodud sõnu ja olemas on puutetundlik ekraan, millel on võimalik mängida Johannes Aaviku keelemängu.	Külastaja Kuressaare linnuses saab mängida paberkanjal otsimismängu. 2020 on loodud Lossipargi mäng, mis on digipõhine ja kättesaadav Avastusraja keskkonnas. 2020-2021" Avatud Mänguväljad" digimäng.	Lossipargi mäng on digipõhine ja kättesaadav Avastusraja keskkonnas.	2023-2026 Linnus-kindlusele ja Mihkli Talumuuseumile koostatakse peremänguvihikud (täidavad lapsed koos vanematega). 2023-2026 linnuse digimäng audiogiidis (saab toimida siis, kui on ruumides WiFi). 2023 Mihkli TM seiklusmäng Avastusraja keskkonnas.	Keelemängud, talumängud ja lossimängud on uuendatud ja nende vastu on külastajal huvi.
Täiskasvanute haridusprogrammide loomine	Täiskasvanutele pakume erinevaid temaatilisi ekskursioone ja jalutuskäike lossis ja lossi ümbritsevas pargis. Lisaks lossi ja Kuressaarega seotud orienteerumismänge.	2018 osaleti Ametikooli ERASMUS+ programmis ja valmis väga populaarse lossi aarete otsimise mängu ingliskeelne versioon. Toimub koostöö Ametikooli giidiõpilaste ja õpetajatega. 2018-2021 toimunud Teisipäevaklubi üritused ajaloo huvilistele.	Muuseum on võõrustanud erinevaid õpitubasid (Fotonädal, Jolos jms). Virtuaalsed keeletunnid lossis (virtuaalsed ekskursioonid eesti keeles). Toimuvad Teisipäevaklubi üritused.	2023-2026 arendatakse koostööd koostöös Kuressaare Ametikooli (giidide koolitus), Kuressaare Täiskasvanute Gümnaasiumi jt haridusasutustega. 2023 Mihkli TM mesindusalane haridusprogramm nii	Toimuvad regulaarsed täiskasvanutele mõeldud programmid.

		Pandeemia tõttu on ürituste arv olnud 2020-2022 planeeritust väiksem.	2022 Mihkli TM taskuherbaarium. 2022 Mihkli TM tsüanotüüpia töötuba (fotogramm).	õpilastele kui täiskasvanutele.	
Haridusprogrammi de sidumine koolide õppeprogrammidega	Pakutavatest haridusprogrammidest 8 on seotud erinevate õppekavadega.	Haridusprogrammidesse lõimitakse erinevaid õppeaineid: 2020 toimunud KG lõimitud õpe lossihoovis 6. klassidele.	2022 haridusprogramme on tutvustatud infopäevadel. 2022 toimus Mihkli TM algklasside regilaulupäev ja gümnasistide pärimuspäev.	2023-2026 loodavad ja olemasolevad haridusprogrammid seotakse õppekavadega. 2023-2026 haridusprogrammidesse lõimitakse erinevaid õppeaineid.	75% muuseumi haridusprogrammidest on seotud riikliku õppekavaga. Kõik on õppeprogrammid on seotud 100% üldpädevustega.
Võtmetegevus 2.7	Mihkli Talumuuseumi arendamine vabaõhumuuseumile iseloomuliku õhustikuga ja aastaringselt tegevusi pakkuvaks muuseumiks				
Hoonete ja territooriumi arendamine	Muuseumi hooned ja territoorium on küll hooldatud ja muuseum funktsioneerib, kuid kogu potentsiaal ei ole veel ära kasutatud.	Sisepääs muuseumi territooriumile on plaanide kohaselt ümber vormistatud. 2019-2020 Laudahoone on osaliselt rekonstrueeritud ja saanud nime "Tirutuba" ning mille I korruse üks, pool on kasutatav aastaringselt ürituste ja seminariruumina (PRIA. Leader toetus).	2022 puhkemaja II korruse "lebola" on võetud kasutusele lastelaagrite õõbimispaigana. Soojuspumbad võimaldavad kasutushooaega pikendada. Restaureeritud vana sauna ei saa eesmärgipäraselt	2023-2026 remonditakse eluhoone, mis võimaldab kõigi selle ruumide kasutamist aastaringselt. 2023 rehemaja katuse vahetus. 2023-2026 kiviaedade ümberlappimine. 2024-2026 remonditakse uus saun ja kaasajastatakse kogu	Muuseumi territoorium ja hooned on eeskujulikult hooldatud, nende kasutus on paindlik ja aastaringne. Muuseumi puhkeala on välja arendatud, territooriumi kasutus on funktsionaalne ja loogiline.

		<p>Piletimüük toimub kioski asemel elumajas.</p> <p>2020 uue saunaahju remont.</p> <p>2021 eluhoone ja sauna katuse vahetus ja eluhoone topeltakende paigaldus.</p> <p>2020 eluhoone otsakamber on renoveeritud, kasutusel kassa- ja poeruumina.</p> <p>2022 soojuspumbad paigaldatud.</p> <p>2022 laudahoone katuse ja tuuliku tõrvamine.</p>	<p>kasutada (ahi vajab remonti).</p> <p>Välja ehitamata on Tirrutoa II korrus. Hoidla muutmiseks avahoidlaks nõuab investeeringuid museaalide hoiustamiseks mõeldud inventarile.</p> <p>Väravad ja kiviaiad vajavad remonti.</p>	<p>muuseumile kuuluv nn. puhkeala (s.h mänguväljak).</p> <p>2024 soojuskiirgurid puhkemajja, et saaks kasutada õppe-tegevuseks sügis-talvel.</p> <p>2023-2026 Tirrutoa II korruse väljaehitamine.</p>	
Rohelise muuseumi sertifikaadi taotlemine			<p>Rohelise Muuseumi koolitustel (ICOM) osalemine ja põhimõtete rakendamise piloteerimine Mihkli TM-s</p>	<p>2023 alustatakse Mihkli TM-s ning seejärel peamuuseumis ja Aavikute majamuuseumis.</p>	<p>SA Saaremaa Muuseum omab Rohelise Muuseumi sertifikaati</p>
Muuseumi visuaalse nähtavuse parandamine	<p>Kuigi muuseum asub otse maantee ääres, on visuaalne eelteavitus muuseumist nii kohapeal kui ka mujal Saaremaal puudulik.</p>	<p>2018 paigaldati muuseumi väravatele suured sildid „muuseum“.</p> <p>2021 juuli-august Mihkli TM reklaam üleval Virtsu sadamas.</p>	<p>Paigaldatud uus infotahvel Saaremaa huviväärsustega.</p> <p>Vajalik uuendada muuseumi territooriumi viidandust.</p>	<p>2023 maantee äärde paigaldatakse kaks suurt muuseumi reklaamtahvlit.</p> <p>2023 Mihkli Talumuuseumile oma brändi loomine Saaremaa</p>	<p>Muuseum on hästi leitav. Visuaalne eelreklaam on olemas vähemalt mujal Lääne-Saaremaa olulisemates turismi sõlmpunktides ja maanteel.</p>

	Muuseumist sõidetakse mööda.	Parklasse on paigaldatud uus infotahvel ning uus bussiootepaviljon.		Muuseumi uue CVI raames.	
Uute teenuste välja töötamine ja nende turundamine	Abielu registreerimine, puhkemaja ja sauna teenus on olemas, kuid 2018.a. pole leidnud kasutust.	Puhkemaja on leidnud kasutust lastelaagrite korraldamisel. 2020 toimus Mihkli TM territooriumil suvelavastus A. Mälgu „Õitsev meri“ ainetel ja Eesti Looduse Päev. 2021 piknikumajas on olnud paar rentnikku. 2020-2021 osaletud Avatud Talude päeval. 2021 alustatud kasutuskogu loomisega „käed külge“ tegevuste jaoks.	Osa võetud üle-eestilistest projektidest muuseumiöö, Matsalu Loodusfilmide Festivali külalislinaastus, Muinsuskaitsepäevad jmt. Toimuvad lastelaagrid ja õpitoad. Võetakse osa Avatud Talude päevast, toimunud ettevalmistused kasutuskogu loomiseks. Loodud sünnipäevapakett.	2023-2026 taristu parendamine. 2023-2026 välja on töötatud uued teenused ja neid turundatakse aktiivselt. 2023-2026 Avatud Talude Päeval osalemine, et saada tutvustada muuseumi ja saada osa ühisturundusest. 2023-2026 „Käed külge“ tegevustoa loomine avatud hoidlasse.	Teenuste pakett on isikupärane ning aktiivselt kasutuses.
Vabaõhu-muuseumile omase elu-olu loomine	Muuseumi keskkond on väga staatiline, ainult hoonete ja eksponaatide keskne.	2019 strateegia ümberhinnatud ja valitud taluaianduse ning pärandtaimede suund.	Olemas on lilleaed ja puisniidu matkarada, mesilastarud.	Regulaarne tegevus kogu perioodi jooksul. 2023-2026 territooriumi täiendamine interaktiivsete tegevustega külastajatele (nt mõistatused-küsimused, QR koodidega heli- ja	Muuseumi keskkond on saanud elavamaks. Muuseumi territooriumil kasvatatakse talupidamistele omaseid taimi.

				pildifailid eksponaatide juures jmt).	
Mihkli talumuuseumi uue ekspositsiooni rajamine			Ekspositsioon on selline nagu see aastaid tagasi valmis.	2023-26 ekspositsiooni kaasajastamine. Eelkõige selle tehniline teostus ja kujundus.	Valminud on kontseptsioon ja projekt.
Ürituste ja näituste programmi täiendamine	Populaarne üritus koolidele Mihkli Talumuuseumis on olnud „Jõulud Mihklis”.	2018 on saadud toetust projektile „Tingimuste loomine Mihkli Talumuuseumi kasutushooaja pikendamiseks ja uute sihtgruppide kaasamiseks” (PRIA Leader). 2020-2021 Matsalu Loodusfilmide Festivali külalislinastuste toimumine MTM Tirrutoas. Ellumaja üks ruum renoveeritud, kuhu on sisse seatud pood ja piletimüük. Paigaldatud on soojuspumbad, mis võimaldavad kasutushooaega pikendada.	Jõulud Mihklis on endiselt väga populaarne. Tirrutuba on aktiivses kasutuses, toimuvad kontserdid, loengud ja näitused. Noortele korraldatud pärimuspäevad ja laagrid.	2023-2026 „Jõulud Mihklis” programmi jätkamine, pereformaadi juurutamine. 2023-2026 renoveeritud ruumid (poeruum, Tirrutuba) leiavad kasutust kohalike kunstnike ja meistrite näituste eksponeerimiseks. 2023-2026 Matsalu Loodusfilmide Festivali külalislinastuste toimumine MTM Tirrutoas. 2023-2026 toimuvad traditsioonilised üritused ja on juurutatud uued (vastlad, volbriöö, suvine pööripäev jm).	Mihkli Talumuuseumi ürituste programm on isikupärane ning kogukonna ja külaliste seas populaarne. Au sees on Eesti rahvakalendri tähtpäevad, aga ka muud üritused.
Võtmetegevus 2.8	Johannes ja Joosep Aaviku Majamuuseumi arendamine kultuuriürituste toimumiskohaks				

<p>Ürituste ja haridusprogrammi täiendamine</p>	<p>Aaviku pärandit tutvustab muuseumitund „Valsad, viiul ja mõnos kodo”.</p>	<p>Aavikute muuseum on avatud vaid etteteatamisel.</p> <p>2019 murdekeelest rääkis Mari Lepik.</p> <p>2018-2020 toimus on Üleriigiline Koidula etluskonkurss täiskasvanutele.</p> <p>2021 jäi konkurss osavõtjate puudumise tõttu ära.</p>	<p>Toimunud on emakeelepäev, tasuta tunnid.</p> <p>Koos on käinud raamatusõprade klubi (pandeemia tõttu tavapärasest vähem).</p>	<p>2023 Üleriigiline Koidula etluskonkurss täiskasvanutele (koostöös Rita Ilvesega).</p> <p>2023-2026 koostöös Eesti Kirjanike Liiduga ja Saaremaa raamatusõprade klubi jt vabatahtlike ühendustega viiakse läbi kirjandusõhtuid.</p> <p>Murdekeele populariseerimine.</p> <p>Plaan on luua koostöös Kuressaare Linnateatri või mõne teise teatriga etendus Johannes Aavikust.</p>	<p>Kirjandusõhtuid on aastaringselt.</p> <p>Muuseumitundidest võetakse aktiivselt osa.</p> <p>Murdekeele uurijate ja populariseerijate jaoks on muuseum keskseks kohtumispaigaks.</p> <p>Loodud on Johannes Aavikut tutvustav teatriõhtu.</p>
<p>Johannes ja Joosep Aaviku pärandi tutvustamine</p>	<p>Loodud on Sõnamäng - http://saaremaa.folklore.ee/aavik/</p>	<p>2021 Kuressaare Muusikakoolile anti Joosep Aaviku nimi ja kooli ruumidesse paigaldati muusikaõpetajat tutvustav väljapanek.</p> <p>2020 liituti Kirjanike Muuseumide Ühinguga.</p> <p>2020-2021 on osaletud Tallinna Kirjandusfestivalil.</p>	<p>On osaletud Tallinna Kirjandusfestivalil.</p>	<p>2023-2026 kaastakse Johannes Aaviku Seltsi liikmeid ja teisi Aavikute pärandi uurijaid Aavikute pärandi tutvustamisel.</p> <p>Osaletakse Kirjandusfestivalil „Kirjandustänav“.</p> <p>2023 Johannes ja Joosep Aaviku Majamuuseumi</p>	<p>Aavikute loomingut tutvustatakse aktiivselt erinevate meediumite kaudu.</p>

		2021 kannab Kuressaare muusikakool Joosep Aaviku nime.		brändi loomine Saaremaa Muuseumi uue CVI raames. 2023-2024 luuakse virtuaaltuur Aavikute kodust.	
Koostöö Eesti Kirjanike Muuseumide ühenduse, Eesti Keele Instituudi ja Eesti Kirjandusmuuseumi ja Johannes Aaviku Seltsiga			Aavikute muuseum on Kirjanike Muuseumide Ühingu liige. Koostööd Johannes Aaviku Seltsiga ei toimu. Osaleti Kirjandustäna festivalil. On algatatud koostöösoov Loomeliitude residentuuri osas.	Johannes ja Joosep Aaviku Majamuuseum on esindatud teiste Eesti kirjanike muuseumide ettevõtmistel.	Aavikute muuseum on kirjandusringkondade s tuntud ning koostööprojektides aktiivne partner.
Joosep ja Johannes Aaviku Loomeliitlaste residentuur "Aavikute kodu"	Hoone II korrus sisuliselt kasutusest väljas.	2021 käivitati Aavikute residentuur.	Aavikute muuseumi II korrusel asuv ööbimise võimalus leiab üha aktiivsemat kasutust.	2023-2026 Aavikute residentuuri arendamine koostöös loomeliitudega. 2023-24 Johannes Aaviku "ideaalse toa" sisustamine residentide töötoaks.	"Aavikute kodu" leiab aastaringselt pidevat kasutust.
Õunakohviku pidamine			Võetud osa toidufestivali raames toimuvast kogukonna üritusest „Õunakohvikute päev“	2023-2026 õunakohvik Aavikute ajas on avatud.	Õunakohvik Aavikute ajas on kujunenud traditsiooniks-

Võtmetegevus 2.9		Muuseumi teeninduskultuuri tõstmine			
Töötajate koolitamine ja silmaringi laiendamine	Toimunud üks teenindusalane koolitus muuseumi järelevaatajatele.	2019-2022 koolinoorte kaasamine suve hooajal järelevaatajateks (s.h väljaõppe korraldamine). 2019-2021 toimunud õppereisid töötajatele silmaringi laiendamiseks (Narva, Haapsalu, Lõuna-Eesti, Kesk-Eesti, Tallinn, Stockholm, Pärnu).	2022 toimunud õppereisid silmaringi laiendamiseks (Stockholm, Pärnu).	Regulaarsed koolitused ja õppereisid personalile.	Personal on professionaalne ja õpihimuline.
Külastajauuringute tegemine	Viimane külastajauuring oli aastal 2017, varasem aastal 2002.	2020-2021 osaleti <i>Visit Saaremaa</i> poolt korraldatud uuringus.	Mitmed teemad, mis külastajauuringus välja toodi on muuseumi kaasajastamisega lahendatavad.	2023-2026 toimuvad regulaarsed külastajauuringud, k.a filiaalides.	Muuseumi areng on külastusuuringute tulemusi arvestav.

2. MUUSEUM ON EESKUJULIK PEREMEES JA EDUKAS ORGANISATSIOON

ÜLESANNE	TASE 2018	TEOSTATUD TEGEVUSED	TASE 2022	TEGEVUSED AASTATE LÕIKES	TASE 2026
Võtmetegevus 3.1	Hooldus-, ehitus- ja remonttööd Kuressaare kindluses				
Konvendihoone seisukorra	Hoone audit on läbi viidud. Valminud on muinsuskaitsetised	2019 valminud lossi nõrkvoolu ekspertiis.	2022 alustatud remonttöödega keldrikorrusel (PKT).	2023-2026 toimub regulaarne ruumide	Konvendihoone seisukord on hea.

hindamine ja analüüs	eritingimused. Jätkatakse hoone tehnosüsteemide kontrolli ja projekteerimistöödega. Valminud on küttesüsteemide remondiprojekt ja nõrkvoolusüsteemide audit.	2019 valminud küttesüsteemi ekspertiis. 2020 valminud küttesüsteemi projekt. 2021 valminud linnuse remont-restaureerimisprojekt.		seisukorra ja mikrokliima monitooring.	
Projekt „Kuressaare kindluse kui turismiobjekti arendamine 2018-2020“	Projekt on käivitunud, enamus hangetest on toimunud, ehitustööd on alanud.	2018-2019 õppeklassi ja kohviku ehitustööd; Teede sillutamine, vallialuse teenindustee ehitamine; Laste mänguväljaku rajamine. 2018-2020 müüride puhastamine ja eksponeerimine; Esimese ringmüüri markeerimine.	Projekt on edukalt lõpetatud. Kuressaare kindlus on atraktiivsem ja nauditavam muuseumi- ja puhkekeskkond.		
Konvendihoone remonttööd	Hoone põhikonstruktsioonid on rahuldavas seisukorras. Suuremad probleemid on katusekatete lokaalse lagunemisega, tehnosüsteemide ja siseviimistluse	2019 jätkus küttesüsteemide remont. Sellega seoses remonditi naiste WC ja sisehoovi paigaldati uus katend. 2020 jätkus küttesüsteemide remont keldrikorruse ulatuses.	Kirdetiiva katus remonditi 2022. 2022 käivitus PKT projekt, mille raames remonditakse konvendihoone keldrikorru.	Uuendatakse kõik lossi tehnosüsteemid, luuakse uus sisekujundus ja ruumikontseptsioon, kõikide ruumide viimistlustööd. Projektiga kaasnevad mahukad uurimistööd. Tööd toimuvad vähemalt kolmes etapis: 1. etapp –	1. etapp on lõpetatud 2023; 2. etapp on lõpetatud 2025-2026. Hoone on heas tehnilises seisukorras. Ruumide siseviimistlus ja

	<p>seisukorraga. Akende vahetus on lõpetatud. Alustatakse küttesüsteemi remondiga.</p>	<p>2021 toimub kirdetiiva katusekatte kapitaalremont.</p>	<p>Ülejäänud konvendihoone katuse osad vastavalt projekti edasistele etappidele.</p> <p>2022 paigaldatud hüdroisolatsioon.</p>	<p>keldrikorrus ja väravakäik, 2. etapp – kolmas ja neljas korrus, 3. etapp – peakorrus ja kaitsetorn.</p>	<p>kujundus on kaasajastatud.</p>
<p>Suurtükitorni remonttööd</p>	<p>Hoone on tervikuna rahuldavas seisukorras, kuid katusel on märkimisväärsed tormikahjustused. Küttesüsteem on amortiseerunud. Küttesüsteemi projekt on valmis.</p>	<p>2019 koostatud katuse remonttööde juhend.</p> <p>2020 remonditud katus.</p>	<p>Katus on korras. Küttesüsteem on remontimata.</p> <p>Kliimasüsteem ei ole keskselt jälgitav.</p>	<p>2023-2026 Remonditakse küttesüsteem ning kliimasüsteem liidetakse keskse monitooringu süsteemiga.</p>	<p>Hoone on tervikuna heas seisukorras.</p>
<p>Kontorihoone ja arhiivraamatukogu remonttööd</p>	<p>Hooned on tervikuna rahuldavas seisukorras. Arhiivraamatukogu trepp ja kontorihoone tagatiib vajuvad. Tööruumid kontoris vajavad remonti.</p>	<p>2019 tehtud ekspertiis.</p> <p>2022 parendatud töökohtade valgustust.</p>	<p>2022 remonditakse arhiiv-raamatukogu trepp.</p> <p>2022 koostatakse kontorihoone remondiprojekt.</p> <p>Hooned on tervikuna rahuldavas seisukorras, kontorihoone tagatiib jätkuvalt vajub. Olukord on avariiline.</p>	<p>2023 remonditakse kontori tagatiib.</p> <p>2023-2026 remonditakse kantseleihoone.</p>	<p>Hoonete konstruktiivsed probleemid on likvideeritud ning töötingimused paranenud. Ruumid on remonditud.</p>

			Tööruumid kontoris vajavad remonti.		
Laululava ja selle esise platsi rekonstrueerimine	Pingistik ja laululava on halvas seisukorras, vajavad remonti ja pidevat hooldust.	2019 likvideeriti osa laululava pinke. 2021 on valminud laululava esise kujundusprojekt. 2022 likvideeriti osa laululava pinke ning soetati mobiilsed toolid (200 tk)	Laululava ja pingistik on tehniliselt ja arhitektuurselt amortiseerunud ega vasta enam vajadustele. Tuleb rajada täiesti uus multifunktsionaalne laululava.	2022-2023 vana pingistiku likvideerimine ja ala korrastamine. 2023-2026 ala korrastamine vastavalt projektile.	Plats on heakorrastatud. Ringmüürid maapinnal markeeritud. Laululava kontseptsioon valminud.
Võtmetegevus 3.2	Hooldus-, ehitus- ja remonttööd Mihkli Talumuuseumis				
Hoonete seisukorra hinnang	Hooned on elementaarselt hooldatud. Puudub täpne ülevaade nende ehitustehnilisest seisukorrast.	Koostatud on remonttööde juhised saunale ja elumajale. Laudahoonele (Tirrutoale) on koostatud projekt.	Rehemaja ja ratasemaja vajavad muinsuskaitse eritingimusi, remonttööde projekti avariilise seisukorra likvideerimiseks.	2023-2026 muinsuskaitse eritingimuste järgi koostatud tööde teostamise juhend või projekt.	Regulaarne monitooring.
Hoonete ja rajatiste remont; territooriumi hooldus	Hooned on regulaarselt hooldatud, kuid kõikides hoonetes on ehitustehnilisi probleeme.	2019 võetud maha ohtlikud või kuivanud puud. 2019 laudahoonele (Tirrutoale) on koostatud projekt ning korrastatud I korrus. 2019 asendatud aida alumised palgikorrad.	Rehemaja ja ratasemaja vajavad remonti. Mõlema hoone katused ja vahelaed on avariilised. Ratasemajas on suured mardikakahjustused. Laste mänguvaljak on amortiseerunud.	2023-2026 remonditakse või paigaldatakse uued rookatused (rehi, ratasemaja, aidad). Uuendatakse mänguvaljak.	Hooned ja rajatised on regulaarselt hooldatud ja heas tehnilises seisukorras.

		<p>2019 maantee äärde ehitatud uus kiviaed.</p> <p>2020 remonditud eluhoone tagasein.</p> <p>2020 parandatud uue sauna ahi.</p> <p>2019-2021 remonditud sauna paekivisein, aknad, lava ning elumajas remonditud 1 ruum, lisatud topeltaknad ning korrastatud katusekonstruktsioon ning kaetud uue rookatusega.</p> <p>2021 kuuri ehitus laudahoone taha.</p>	<p>2022 soojuspumpade paigaldus.</p> <p>2022 tõrvatud tuuliku ja laudahoone katused.</p>		
Võtmetegevus 3.3	Hooldus-, ehitus- ja remonttööd Johannes ja Joosep Aaviku Majamuuseumis				
Hoonete ja rajatiste hooldus ning remont	Elumaja ja kuur on hiljuti kapitaalselt remonditud. Need on heas seisukorras.	Toimunud pidev hooldus.	Sissepääsu põrandaplaadid lahtised. Õues olev rotund amortiseerunud.	Hooneid ja rajatise hooldatakse regulaarselt. Analüüsitakse ja planeeritakse ringi terve hoovi kasutus.	Muuseumi hooned ja rajatised on heas seisukorras.
Võtmetegevus 3.4	Muuseumi struktuuri optimeerimine ja kaasaja nõuetele vastavusse viimine				

<p>Muuseumi organisatsiooni kaasajastamine</p>	<p>Valdkondlikult on nõrgad: Turundus- ja kommunikatsioon, arendustegevus, teenindus, teadus, haridus, infotehnoloogia.</p>	<p>2019 täidetud müügi- ja arendusosakonna juhataja ametikoht ning turundus- ja müügitgevus on aktiivsem ning tulemuslikum.</p> <p>Võetud tööle muuseumipoe juhtaja. See on toonud kaasa müügitulu suurenemise ja omatoodete väljaarendamise.</p> <p>Võetud tööle külastusjuhid parema külastuskogemuse loomiseks.</p>	<p>Vajalik põhjalikum andmete analüüs, mille alusel edasisi tegevusi ja teenuseid planeerida.</p> <p>Puudus on turundus- ja kommunikatsiooni-alasest kompetentsist.</p> <p>Täidetud teadussekretäri ametikoht.</p>	<p>2023-2026 struktuuri-muudatused toimuvad vastavuses muuseumi arengusuundade ja ühiskonna ootustega muuseumile.</p> <p>2023 kommunikatsiooni- ja turunduspetsialisti kaasamine.</p>	<p>Muuseum on efektiivselt juhitud ja innovaatiline organisatsioon, töökeskkond on positiivne ja avatud. Muuseumi personalipoliitika ja töökorraldus toetab vajalike töökohtade täitmist.</p>
<p>Võtmetegevus 3.5</p>		<p>Muuseumi majandustegevus on efektiivne</p>			
<p>Muuseumipoe arendamine</p>	<p>Muuseumipood vajab uuendamist nii sisu kui asukoha osas. Muuseumi kauplus on väike ning kaubavalik odava masstoodangu poole kaldu. Tootevaliku ettepanekud 2018: muuseumi omatooted, nt Linnuse juust, leib, mida müüakse ainult muuseumis jms.</p>	<p>2019 muuseumipoe laiendus.</p> <p>2019-2022 tootevalik on tunduvalt paranenud ja omatoodete osakaal suurenenud. Kaasatud kohalikud käsitöölised ning disainerid üle Eesti.</p> <p>2021 esimest korda kaasnesid omanäitusele (Viikingid) temaatilised tooted.</p>	<p>„Viikingid enne viikingeid“ tooted pälvisid EMMA auhinna (II koht).</p> <p>Müügitulu on aasta aastalt kasvanud.</p> <p>2022 seoses keldrikorruse remondiga koliti pood peakorrusele.</p>	<p>2023 keldrikorrusel avatakse uuenenud sisustusega pood. Algab toodete arendamine vastavalt uuele CVI-le. Suurendatakse kaubavalikus omatoodete osakaalu. Muuseumipoe valik on seotud muuseumi eksponaatide, näituste ja pakutavate elamustega, et pikendada muuseumikülastus kogemust.</p>	<p>Muuseumipood on muuseumielamuse oluline ja meelde jääv osa ning poel on omatulu teenimisel oluline roll. Valikus ainult saaremaised või näituste ja muuseumiga seonduvad tooted. Museaalidest inspireeritud meened on hea disaini ja teostusega.</p>

	Meened võivad olla ka hooajalised.	Avatud Mihkli Talumuuseumi pood.			
Kohvikute arendustöö	Tornikohvik on amortiseerunud ning sisekujunduslikult ebaõnnestunud lahendusega.	2018 <i>pop-up</i> kohvik (remontimata ruumides). 2018-2019 tornikohvikus operaator. 2020 kohvikutele (hoovi- ja tornikohvikule) leitud operaator 5.a. aastaks.	Tornikohvik on amortiseerunud, sisekujundus on muudetud kohviku rentniku abil ja käepäraste vahenditega. Kohviku atmosfäär on paranenud, kuid endiselt ruumist tulenevalt vananenud. 2021 valminud remont-restaureerimisprojekt (s.h tornikohviku lahendus).	2023-2024 omanäolise atmosfääri loomine taaskasutuse jm leidlike lahenduste läbi. 2025-2026 tornikohviku ümberhitustööd.	Meeldiva teenindusega kohvikud on küllastajate seas populaarsed ning muuseumielamuse olulised osad.
Olemasolevate teenuste arendamine ja uute loomine	<i>Catering</i> -köök on amortiseerunud ega vasta tänapäeva nõuetele. Teenuste valik on väike (Piiskopi pidusöök, kahuripauk).	Piiskopi pidusöögile ja kahuripaugule on lisandunud sünnipäevad, aktiivsemalt on kasutatud lossi pulmadeks jm üritusteks. Toimunud on iga-aastased lastelaagrid. Toimub koostöö mitmete partneritega, nt „Hoppet“, Noolekoda ja Archebald jt.	<i>Catering</i> -köök on endiselt amortiseerunud ega vasta tänapäeva nõuetele. Piiskopi pidusöögile ja kahuripaugule on lisandunud sünnipäevad, aktiivsemalt on kasutatud lossi pulmadeks jm üritusteks.	2023-2026 <i>Catering</i> -köögi ehitus (vt ka punkt 2.3). 2023-2026 uute ja väljatöötatud teenuste (sünnipäevad, pulmad, jõulupeod, aastavahetuse üritus jms) arendamine ja töös hoidmine.	Muuseumi pakutavad teenused on isikupärased ja klientide seas populaarsed. Ruumid on korrastatud ning varustatud vajalike seadmete ja tehnikaga, aktiivses kasutuses, populaarsed nii pulmade, sünnipäevade kui muude tähtsündmuste läbiviimiseks.

		<p>Lisandunud on talvine „Öö muuseumis“ laager.</p> <p>Sügis-talvisel hooajal korraldatakse ekskursiooni “Vaimude tund” .</p> <p>Toimub keeleõpe (virtuaalne ekskursioon)</p>	<p>Toimunud on korporatsioonide suurüritusi.</p> <p>2023. aastal on keldrikorrus remondis, palju broneeringuid seetõttu ära jäänud.</p>		<p>Muuseumi poolt professionaalne teenindus ja ettevalmistus.</p> <p>Koostöös partneritega suudab muuseum pakkuda ka täisteenust koos toitlustusega.</p>
Ruumide ja territooriumi rent	Muuseumi ruumide rent ei ole aktiivne.	<p>2019 struktuuri on loodud müügi-ja arendusjuhi ametikoht.</p> <p>2020-2021 aktiivne tegevus filmimaailma toomisel Kuressaare linnusesse.</p> <p>Koolitus- ja hobilaagrid on toimunud muuseumi ruumides.</p> <p>Aktiivselt kasutatakse kapiitlisaali pulmadeks.</p>	<p>Alakasutus Vahtkonna maja õppeklassi osas.</p> <p>Ooperimaja potentsiaali ei ole piisavalt ära kasutatud (hoone amortiseerunud).</p> <p>2022 pingistik on likvideeritud.</p> <p>Laululava esise ala projekt on valminud.</p>	<p>Toimub aktiivne müügitöö ruumide ja territooriumi rentimisel.</p> <p>2023-2026 laululava ja pingistiku ala lahenduse väljaehitamine.</p>	<p>Muuseumi ruumide ja välialade rent on aktiivne ja klientide seas populaarne. Suureneb muuseumi omatulu.</p>
Võtmetegevus 3.6	Efektiivne turundus- ja müügitöö kasvatav sihtasutuse tulubaasi				
Meedia- ja turundustöö	Turundusega tegeleda ei jõuta, puudub kompetents ja inim- ja ajaressurss.	<p>2019 müügi-ja arendusjuhi koht on loodud.</p> <p>Turundustöö on olnud väga hea näituse „Viikingid enne viikingeid“ raames,</p>	<p>On olemas ühispilet.</p> <p>On tugev turundusalane koostöö <i>Visit Saaremaa</i>-ga (“Viikingi aasta”).</p>	<p>2023 struktuuris luuakse turundus- ja kommunikatsiooni-spetsialisti ametikoht.</p>	<p>Muuseumil on toimiv turundusstrateegia.</p> <p>Muuseum on nähtav.</p> <p>Meediatöö on korrektne, sujuv,</p>

	<p>Rahvusinghääling ja Saaremaa lehed on muuseumi tegevuste head kajastajad.</p> <p>Muuseum pakub ajakirjandusele u 25 sõnumit aastas. Ilmub u 30 artiklit.</p>	<p>mis on aidanud ellu kutsuda viikingiaasta tervel Saaremaal. Viikingiaasta on innovaatiline lahendus Saaremaa ühisturunduses. Töö pälvis mitmeid auhindu.</p> <p>Üleriigilistes päeva- ja nädalalehesse jõuavad muuseumi uudised harva, veelgi harvemini naaberriikide meediasse.</p>	<p>Puudub struktuuris kommunikatsiooni- ja turundusspetsialisti ametikoht.</p>	<p>2023-2026 jätkub turunduskoostöö MTÜ-ga <i>Visit Saaremaa</i> ja SA-ga <i>Saaremaa Turism</i> ning linnusmuuseumide ümarlaua ning Läänemere äärsete linnusmuuseumide Assotsiatsiooniga.</p> <p>2023-2026 turundus- ja kommunikatsiooni-plaanid on loodud kõigile muuseumi suurematele üritustele. Näituste ja ürituste reklaamiks on välja töötatud tüüplahendused.</p>	<p>õigeaegne ning kõigi huvilisteni jõudev.</p>
<p>Muuseumi brändi loomine ja kodulehe uuendamine</p>	<p>Olemas Saaremaa Muuseumi logo Kuressaare linnuse kujutise näol, kuid kompleksne tunnusgraafika on loomata ning filiaalidel logod puuduvad.</p>	<p>2020-2021 koostöös Ametikooliga loodud logo CVI konkurssi lähteülesanne.</p> <p>2021 kodulehe analüüs, uue struktuurikava loomine.</p> <p>Loodud on lastele mõeldud ja visualiseeritud tegelaskuju “Kannupoiss”, kuid pole veel turunduses rakendatud.</p>	<p>2022 on PKT projekti raames välja kuulutamisel hange muuseumi CVI ja kodulehe uuendamiseks.</p> <p>Muuseumi koduleht on piiratud ligipääsetavusega.</p>	<p>2023 CVI ja kodulehe uuendamine.</p> <p>2023-2024 kodulehe alalehed, nt. e- pood.</p>	<p>Muuseumil on tugev bränd. Muuseumil on meeldejääv ja hästi disainitud tunnusgraafika. Tegevuste tutvustamine lugudena, s.t on valitud teemad, sündmused, legendid, mida esile tuua.</p>

<p>Muuseumi tervikliku visuaalse reklaami- ja infosüsteemi loomine</p>	<p>Mihkli Talumuuseumi juurde, samuti Kihelkonna teeristi on paigaldatud pruun kultuuriväärtuse viit - Mihkli TM.</p>	<p>2018 parvlaevadel jooksevad muuseumi reklaamklipid.</p> <p>2019 Mihkli Talumuuseumi väravatele on paigaldatud suured sildid „Muuseum“.</p> <p>2020 paigaldatud linnusmuuseumi reklaamekraanid info edastamiseks (piletikassa kohal).</p> <p>2020 muuseumi infoviidad kesklinnas.</p> <p>2021 paigaldatud infotulp lossi ees.</p> <p>2022 bännerid ja suured reklaamid linnaruumis (Viikingid)</p>	<p>Visuaalne reklaam on jõudnud linnaruumi.</p>	<p>2023 I-punti puutetundliku infokraani paigaldamine muuseumi infoga.</p> <p>2023-2026 ristviitamine erinevate huviväärsuste juures.</p>	<p>Muuseum on nähtav nii sadamates, lennuväljal, Kuressaare linnavärvavas kui ka mujal Saaremaal. Ristviitamine kirikute, mõisate jm Saaremaa huviväärsuste juures.</p>
<p>Koduleht, FB jt sotsiaalmeedia kanalid</p>	<p>Kodulehel info tihti aegunud, puudulik. FB-d täiendatakse mitme inimese poolt, kuid ühtne vastutaja puudub. Teistes sotsiaal-meedia kanalites SM ei tegutse.</p>	<p>Saaremaa Muuseumil, muuseumipoel ja Mihkli Talumuuseumil on oma Instagrami leht.</p> <p>2019-2021 kodulehte uuendatakse korrapäraselt. Koduleht vananenud struktuuriga.</p>	<p>Puudub kommunikatsiooni-spetsialist, kelle ülesanne on jälgida infovoogu ja lisada, täiendada seda.</p> <p>2022 on PKT projekti raames alustatud</p>	<p>2023-2026 kodulehe pidev täiendamine.</p>	<p>Kodulehel on alati värske info, ülevaatlik eelinfo, pildipank, virtuaaltuurid, e-näitused. Viited, kiirlingid olulisemate partnerite kodulehtedelt.</p>

			kodulehe ja CVI uuendamisega.		
Võtmetegevus 3.7	Koostöö KOV-ga, seltside, MTÜ-ga, turismiasjalistega jne				
Koostöö (suur)ürituste planeerimisel	Lepingute sõlmimine on jäänud n.ö viimasele minutile, millest tulenevalt ootuste ja kohustuste osas lahkkelid. Muuseum on suurüritustel kasutusel ühe toimumispaigana, kuid mitte aktiivse korraldustiimi liikmena.	2019 ürituste korraldamise eeskiri on välja töötatud (vt ka punkt 2.5). 2019-2021 lepingud on sõlmitud varases staadiumis. 2020-2022 muuseum on osalenud Merepäevadel ettekannetega. 2021 toimus Merepäevade kontsert lossihoovis.	Lepingupartneritega on toimiv koostöö.	Toimub kõiki osapooli rahuldav koostöö. Pakutakse head kliendikogemust.	Muuseum on positsioneerinud end hea koostööpartnerina erinevate suurürituste korraldamisel. Loss on populaarne ja hinnatud pulmade jm tähtsündmuste pidamise paik.
Koostöö töötukassa ja politseiga	Töötukassa kaudu on 2018. aastal tulnud muuseumisse 3 vabatahtlikku, lisaks tööhajutajad (15 inimest).	2020 Töötukassa kaudu asus muuseumi tööle digiteerija (leping 2.a). 2021 Töötukassa hüvitab alustava töötaja koolituse. Ühiskondlikult kasulikku tööd tegid muuseumis 2 inimest (jõuluprogrammis)	Koostöö on toimiv.	Koostöö Töötukassaga on jätkuv ning mõlemale osapoolle kasutoov. Muuseum pakub võimalust teha ühiskondlikku kasulikku tööd muuseumis.	Muuseum on populaarne (töö)praktika baas ning vabatahtlike töötamise koht.

Vabatahtlike rakendamine	Vabatahtlikuna kasutatud spordiklubi „Spordikomitee” liikmeid raidkivide ruumi kolimisel.	2020-2022 vabatahtlikuid on kasutatud Mihkli Talumuuseumis.	Vabatahtlikud on kaasatud muuseumi tegevustesse.	Jätkub vabatahtlike kaasamine.	Muuseum on hea koostööpartner, vabatahtlikuna muuseumi abistada peetakse auasjaks.
Oma seltsingu, tugigrupi loomine	2018 loodud Teisipäeva klubi (toimunud 5 üritust).	2019-2020 käis Teisipäevaklubi koos ca 1 kord kuus.	2022 toimunud on kaks üritust (E. Laane ettekanne „Covid-19“ ja M. Gortferlder „Saaremaa rahvastikuareng 19. saj. ja 20. sajandil“	2023-2026 jätkuvad klubi korraldatud ettekandeüritused.	On olemas tegus toetusühendus.
Kohaliku omavalitsuse aktiivne kaasamine	KOV toetab muuseumi projektipõhiselt.	2019-2021 KOV on toetanud iga-aastaselt Lossipäevade korraldamist ning huviharidust. 2020-2021 on KOV toetanud osasid remonttöid. 2021 tehtud valla arengukavasse ettepanek stabiilse toetuse saamiseks. 2021 kaasatud vald laululava teemalisele arutelule. 2022 koostöös vallaga korraldati ühishange	KOV-i kaasamine on rahuldav, toetus endiselt projektipõhine, mitte stabiilne. KOV katab PKT projekti oma-finantseeringust 150 tuhat eurot.	Läbirääkimised regulaarse tegevustoetuse sisseviimiseks.	KOV toetus moodustab 33% muuseumi eelarvest.

		<p>välitualettidele operaatori leidmiseks.</p> <p>2022 on muuseum kaasa rääkinud punamonumente puudutaval aruteludel, Salmele viikingikeskuse arutelul, Maasilinna jt teemadel.</p>			
Võtmetegevus 3.8	Organisatsioonisisene meeskonnavaimu loomine ja kaasaegse töömudeli juurutamine				
Meeskonnavaimu tugevdamine	<p>2018 toimus töötajate ekskursioon Lääne-Saaremaale ning ühisseminar Vikil.</p>	<p>Toimub iga-aastane traditsiooniline jõulupidu.</p> <p>2020 läbi viidud töötajate rahulolu-uuring.</p> <p>Toimunud on iga-aastased õppereisid teistesse muuseumidesse.</p> <p>Osaletud muuseumide üle-eestilistel üritustel nagu Narva festivalil, aastagalal ja konverentsil.</p>	<p>Toimuvad ühised üritused ja ekskursioonid.</p>	<p>Ühiste ürituste korraldamise jätkamine ning osalemine kollektiiviga muuseumitöötajate üle-eestilistel üritustel.</p>	<p>Professionaalne, energiat täis ja meeskonnavaimuga personal.</p>
Kaasaegse töökeskkonna ja -korralduse juurutamine	<p>Sportlike eluviise ei toetata.</p> <p>Puudub prillide kompenseerimise toetus.</p>	<p>2019 alustati nägemist korrigeerivate abivahendite hüvitamist.</p> <p>2020 kasutati palju kaugtöö võimalust seoses pandeemiaga, mis juurdus</p>	<p>Spordihüvitis on kasutuses.</p>	<p>Jätkub spordihüvitis (võimalusel suurendatakse summat), nägemist korrigeerivate vahendite hüvitamine, ühisürituste korraldamine</p>	<p>Juurutatud on kaasaegne töömudel (paindlik tööaeg, sportliku eluviisi toetamine, ühiste ürituste korraldamine jm).</p>

	Paindlik tööaeg ei ole kasutusel.	sujuvalt üldisesse töökorraldusse. 2022 seati sisse spordihüvitis.		meeskonnavaimu hoidmiseks.	
Kollektiivi sisene teabe liikumine	2018 on sisse viidud iganädalane töökoosolek ning <i>Google</i> -kalender. Muuseumi kommunikatsioon ja infovahetus vajab muudatusi.	Iganädalased koosolekud on rutiin ning vajalik viis info vahetamiseks. Osakonnakoosolekud toimuvad vähem regulaarselt. Toimuvad osakonnajuhtide koosolekud.	Toimib <i>Google</i> -kalender, toimuvad koosolekud. Toimib broneeringusüsteem (ekskursioonid).	2023-2026 muuseumi tegevus lähtub arengukavast ja iga-aastasest tegevuskavast ning kaheaasta sündmuste kalender aitab kaasa ürituste õigeaegsele ettevalmistamisele. Broneeringusüsteemi kaasajastatakse vastavalt vajadusele.	Muuseumi tegevused on hästi planeeritud ning ettevalmistuse on piisav ning töötajate ülesanded on selged ja arusaadavad.
Filiaalide tihedam sidumine	Filiaalide töötajad tunnevad end kõrvalejäetuna.	2019 funktsioonipõhise struktuuri juurutamine ning tööülesannete fikseerimine ametijuhendites.	Osad töötajad on aktiivsed osalema filiaalide töös.	Kaasata töötajad nii peamuuseumist kui filiaalidest uutesse projektidesse ja ettevõtmistesse.	Peamuuseumis ja filiaalides töötavad inimesed on hästi seotud.
Täiendkoolitused	Täiendkoolitused toimuvad.	Enesetäienduseks on korraldatud ühiseid ekskursioone teistesse muuseumidesse. Töötajatel on võimalus koolitused valida ise	Ühistest õppereisidest võetakse aktiivselt osa. Osalemine koolitustel on olnud pigem aktiivne.	Korraldatakse ekskursioone silmaringi laiendamiseks ja teiste muuseumide tegevustega tutvumiseks. Julgustada töötajaid enesetäiendamisele.	Töötajad on oma valdkonna kaasaegsete meetoditega kursis ning aktiivsed uusi teadmisi töös rakendama.

		vastavalt töö iseloomule ja vajadusele.			
Motivatsiooni-pakett	Enesetäiendamine on soositud.	<p>Tähtpäevade tähistamine.</p> <p>1. september koolilaste vanematele vaba päev.</p> <p>2 tervisepäeva aastas kõigile töötajatele.</p> <p>Müügiplatsendilt palgalisa maksmine.</p> <p>Kaugtöö võimalus.</p> <p>2019 aasta tegu on muuseumipood ja aasta kolleegid L. Ots, R. Valge.</p> <p>2020 aasta tegu O. Pesti „Kogutud seosed“.</p> <p>2021 aasta tegu on „Viikingid enne viikingeid“ näituse suveniirid.</p>	<p>Tähistatakse tähtpäevi ning võimaldatakse pereelu ja tööelu võimalikult hästi siduda kaugtöö tegemise võimalusi pakkudes.</p> <p>2022 spordikulude kompensatsioon.</p> <p>2022 aasta teo valimine.</p>	<p>Õppimistahte ja katsetamisjulguse tunnustamine.</p> <p>Ühisürituste ja õppereiside korraldamine.</p> <p>Tunnustamine.</p>	Muuseum on hinnatud tööandja.
Rohelise muuseumi sertifikaadi taotlemine			Rohelise Muuseumi koolitustel (ICOM) osalemine ja põhimõtete rakendamise piloteerimine Mihkli TM-s.	2023 alustatakse Mihkli TM-s ning seejärel peamuuseumis ja Aavikute majamuuseumis.	SA Saaremaa Muuseum omab Rohelise Muuseumi sertifikaati.